

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semenške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in veljá tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 243.

V Ljubljani, v torek 21. oktobra 1884.

Letnik XII.

Deželni zbor kranjski.

XIV. seja, 18. oktobra 1884.

(Dalje.)

Prvi poprime besedo g. Kersnik ter podpira predlog manjšine, nekako tako-le:

Spominjam se še prav živo, s kako glasnim odobravanjem bil je vsprejet v VI. seji lauskega zasedanja predlog današnjega poročevalca manjine, predlog namreč, da se vpelje v blaznici na Studenci lastna režija. Akoravno nam predlagatelj še ni podajal pozitivnih števil, rekel je vendar neki naravni notranji čut vsakemu izmed nas, da tam doli na Studenci ni vse tako, kakor bi moralo biti gledé na deželne koristi. Zato smo tudi letos s temvečjem veseljem pozdravili temeljito in obširno poročilo deželnega odbora, katero, vsaj meni se tako vidi, govori za vsacega, kdor hoče slušati, ter kaže vsakemu, kdor ne zapira svojih oči tako razločno in tako jasno, kje je tū škoda in kje pomoč zoper njo, — da se ne morem prečuditi, kako je mogel letos dotični odsek priti zopet do odlašajočega, dilatoričnega sklepa.

Toda nalog moj ni danes baviti se v prvi vrsti s podanim poročilom in njegovimi številkami, — to prepuščam spretnejšemu večaku, — samo toliko naj omenim, da je predloženo poročilo mene do dobrega prepričalo, da je vpeljava lastne režije na Studenci v vsakem oziru deželi koristna, in naj se računa kakor hoče, ter nastavlja na jedni strani še tako visoke, in na drugi zopet še tako nizke troške in izdatke, dobiček deželni je očitiden in gotov. In ko bi me tudi ono poročilo še ne bilo prepričalo, storilo in vtrdilo bi me pa v tem sigurno dvoje. Prvič vloga kongregacije usmiljenih sestrá dne 25. septembra 1884, s katero red izjavlja, da hoče nekatere tarife gledé hrane in postrežbe znižati, — vloga, ki bi nikdar ne bila dospela do ekshibitnega protokola deželnega odbora, ko bi g. poročevalec manjine ne bil sprožil v lanskem letu svojega imenitnega predloga, in ko bi poročilo deželnega odbora ne bôdlo tako silno v oči na pravem mestu.

To je jedno. Drugič pa moral je vendar vsacega izmed nas, tudi še tako omahujočega, vtrditi v omejenem prepričanju, oni pamflet, kateri je došel vsem nam poslancem, izdan vsled vsekako nedostojne ideje v obliki naših prilog, in pisan — kakor se vidi vendar iz vsake vrste, — pisan po naročenem, poklicanem anonimosusu.

Gospôda moja! Kdor se s takimi, deloma dragimi sredstvi brani, ta vé, da je zmaga mnogo vredna, in to naj bi bil kolikor toliko uvaževal dotični odsek. To so v kratkem glavni oziri, ki me vodijo da bom glasoval za predlog manjine. Pa pooblaščen sem tudi še v imenu nekterih kolegov, ki mislijo z menoj vred, glasovati isto tako, — pooblaščen sem gledé tega glasovanja objasniti še drugo stran njegovo.

Skusa se ves ta predlog in glasovanje zanj kazati ko nekov vdarec proti redu nsmiljenih sestrá.

Temu nasproti pa moramo odločno protestovati. Jaz vem, da jih je nekoliko med nami, katerim je bila že prilika dana, iz lastne skušnje poučiti se o krasnih in blagih lastnostih tega reda, — in kdor tega ne vé, povpraša naj koder hoče, in vsak kotiček borne kočé in vsaka palača bo polna hvale o požrtvovalnem delovanji usmiljenih sestrá. In zato tudi nam ne more in ne sme biti vse jedno ako bi se našemu glasovanju podtikali taki skrivni nameni, ktere vsekako obsojamo.

A tū je nekaj družega, tū se gré za deželno korist, — in kakor je to vprašanje v prvi vrsti, tedaj, gospôda moja, ne smemo se ozirati niti na desno, ni na levo, niti na frak in ne na talar.

Gospôda moja, ako tudi letos zavržete naš predlog, saj se bode zopet vrnil, in vračal se bo, in vračati se mora vsako zasedanje! Čemu toraj toliko brezvspešnega! Storite temu konec, — ter sprejmite predlog manjšine.

Za predlog večine se oglasi baron Apfaltrern in omenja velikih zaslug, ki jih ima red usmiljenih sestrá za človeštvo, in ki zlasti na Francoskem vživa veliko spoštovanje. On bi pritrdil predlogu manjšine, ko bi vedel, da bo gospodarstvo prišlo v roke zanesljivemu, zvedenemu možu. Ni-

kakor pa ni za to, da bi prišlo v roke zdravnikom. Ako je rekel g. Bleiweis, da postrežba in režija ne greste skupaj, mora on reči, da zdravništvo in režija greste še manj skupaj.

Za njim govori dr. Poklukar: Reč je silno važna za naše gospodarstvo, lahka pa ni. Odsek je pretresal vse podatke, ali prepričanja, da bi bilo lastno gospodarstvo zares ceneje in boljše, on (Poklukar) ni mogel dobiti.

Odsek večine tirja, naj deželni odbor natančno preiskuje številke, ki jih je dobil, naj gledé zdravstvenih zadev potrebno zaukaže, in ako se to ne zgodi, naj odpové pogodbo, kakor tirja manjšina. Boljše gospodarstvo se po njegovem mnenju laglje doseže po nasvetu večine, kakor manjšine, ki hoče z enim skokom vse predrugačiti.

Dr. Bleiweis omenja, da naj se gospodje ozró v druge dežele, kjer se je to zgodilo, in Kaiserfeld, bivši deželni glavar štajarski, se je še s tem ponašal in si štel v posebno zasluženje, da se je po vseh dobrodelnih napravah osnovala lastna režija.

Zadnjo besedo imel je poročevalec večine g. Detela. On zlasti pobija številke, rekši, da se morajo ravno te pretresati natanko. Od glavne številke je treba odšteti 573 gld., ki jih zemljišče zdaj daje. Tudi posebne ordinacije so napačno zaračunljene. Ako so potrebne, bodo morale ostati tudi pozneje, ako niso potrebne, bi jih bili morali odpraviti že prej. Dalje nikakor ni misliti, da bi zdravniki zastoj opravljali posel. Vse skupaj bo toraj to znašalo čez 2000 gld., in ako se v pretres vzame, kar hočejo usmiljene sestre same odjenjati, je razvidno, da skoraj ni nobenega razločka, ako se vpelje lastna režija, ali pa ostane kakor je zdaj. Hvale vredno je, da se zdravniki potegujejo za svoj namen, toda ko bi šlo po volji zdravnikov, imeli bi na Studencu že velikansko blaznico. Dalje g. poročevalec pretresa številke v poročilu deželnega odbora in dokazuje, da niso resnične. Tudi se spominja spisa, ki ga g. Bleiweis imenuje „pamflet“; on vé, kdo ga je pisal, ter naj bi bil z njim opravil to reč. Poročilo ki ga je izročil deželnemu odboru,

27.

LISTEK.

Mladega Gašparja življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil I. S. Gombarev.

(Dalje.)

XVII. Poglavlje.

Kako človek obrača, Bog pa obrne; resno poglavje, v katerem ni nikakošne Gašparjeve neumnosti.

Po dolgem hodu je prišel Gašpar v veliko mesto. Če hočeš vediti, kako se imenuje, poišči ga na zemljevidu, jaz ti ga ne povem, saj nič ne dene, če tudi ne najdeš pravega.

Prve dni je hodil Gašpar po ulicah gor in dol, ter si je ogledal veliko lepo mesto z velikanskimi palačami, krasnimi cerkvami, visokimi zvoniki, širokimi ulicami, v kterih je bilo obilo bleska in bogastva videti. Se vé, da se tudi ni manjkalo ozkih umazanih ulic, v kterih se uboštvo, pa tudi ostudnost skriva. Zlasti množine različnih ljudi, ki so po ulicah gomazeli, kakor mravlje v mravljenjaku, se ni mogel zadosti nagledati. Tū je videl debelo, blagorodno,

plemenito damo, ki se je tako težko naprej pomikala, kakor voz sena po razdrapani cesti, poleg nje pa so plavale tenke skoro breztelesne podobice vse s svilo in zobci obložene, in blede lice s pajčolanom zakrito. Na drugem kraju so stali višji častniki v veselem pogovoru, prave vojaške podobe, ravni, zagorelega pa poštenega obraza, že precej rejenega telesa, in pod nosom z dolgimi mogočnimi brkami. Nasproti tem častitljivim sinovom precej osornega Davorja (Marta), so njihovi mlajši tovariši dosti bolj gibčno stali ali lahko in tiho stopali, kakor veter, ter z naočniki svet opazovali in z najprijetnejšim tobakom ga kadili.

Pa naj bo zadosti o tem, kar je Gašpar v velikem mestu videl, saj si menda že sam kedaj opazoval to velikomestno dirjanje in gnetenje različnih ljudi, med kterimi je eden bogat, drugi največji siromak, ta bister in čil, uni na telesu in duhu pohabljen, ta v visoki službi in ošaben kakor pav, uni v kot potisnjen in pokvečen in vsem na poti, da mora skoraj za odpuščenje prositi, se tudi on drzne živeti in po svetu gibati. Vestno tega še tako spretno pero ne more popisati, toraj rajši molčim. Tega pa vendar ne smem zamolčati, da Gašpar se je od jutra

do večera klatil po ulicah in kakor pravi kmečki sin se marsikje spodtaknil ter bil od marsikoga na stran sunjen ali zasmehovan, ker je po visokih hišah z odprtimi ustmi zijal ter pisane in dragocene izložbe s pohotnimi očmi meril. Sicer pa tako vsak dela, ki pride z idiličnih pašnikov, šum in njiv v veliko mesto; njemu je ogledovanje in občudovanje potreba in veselje.

V tem mestu je bil samostan in v samostanu Gašparjev bivši tovariš. Tega se je Gašpar spomnil, ko je stal pred dolgim starinskim poslopjem, ki se mu je zdelo tako pusto in mrtvo, kakor mrlič med živimi ljudmi. Ko si Gašpar od vseh strani poslopje ogleda, postane zmiraj bolj zamišljen in resen, srce mu je hitreje in glasneje bilo in naposled strese glavo in stopi v odprto samostansko cerkev.

Ako stopiš iz hrupnega trga v tiho prazno cerkev, objame te čisto nek poseben zrak, ki nekako čudno truplo hladi sree pa greje. Različne misli ti rojijo po glavi in le sčasoma se duša umiri. Če se okoli oziraš, zdi se ti vse domače, še svetniki se ti smehljajo in uboge verne duše v vicah na veliki podobi stegujejo proti tebi roke. Kaj prijazno in skrivnostno brli v srebrni svetilnici večna luč in

tirja, da naj imajo režijo v rokah zdravniki; to pa ne gre, kakor se je že pred povdarjalo. G. Kersniku ugovarja, da se iz odjenja nekterih cen ne more sklepati, da so imele usmiljene sestre velik dobiček, žito je ceno, toraj lahko nekoliko pri kruhu odnehajo; meso je pa dražji, in v lastni režiji bi nas stalo morda 30 odstotkov več. Kdor vse to premisli, ne more glasovati za odpoved pogodbe, ampak to tirja samo on, ki tje v en dela. (Govor priobčimo. Vredn.)

Dr. Bleiweis se še oglasi za dejanski popravek, potem pa ga g. Detela zavrača, da ni bil to noben popravek, in odločno oporeka zoper očitjanje, da bi bil on zastopnik najemnika, to je usmiljenih sester, on je zastopnik dežele, ki jo je zmirom pošteno zagovarjal.

Pri glasovanju se sprejme nasvet večine, in sicer so za prvi oddelek glasovali nekteri gospodje večine in nemška stranka, za drugi oddelek pa so glasovali narodni poslanci, ki so bili prej za predlog manjšine, ker so izmed nemških poslancev zanj glasovali le nekteri gospodje, kakor Luckmann, Gutmannsthal, Faber.

(Konec prih.)

Odgovor g. dež. predsednika na interpelacijo g. Obreze.

(Dalje.)

Ta naredba ima to nepriliko, da ne dobivajo vsled nje nemški otroci v prvem razredu (razven v drugem poluletti po namenu učnega načrta, prijavljenega z ukazom 19. marcija 1879, št. 119, v nemščini kot učenem predmetu) nikakega pouka, v drugem razredu pa pouk samo v enem predmetu in v tretjem samo v dveh predmetih v svojem materinem jeziku; slovenski otroci pa v četrtem in petem razredu pouk samo v omenjenih dveh predmetih v slovenskem jeziku. Tako urejen utrkvizem prizadeva i nemškim, i slovenskim otrokom, ki ne znajo dovolj drugega deželne jezika, pri učenju res veliko težavnosti in zaprek. A učitelji na teh šolah, ki imajo v svoji oblasti oba jezika, prizadevali so si, da so premagali, v kolikor je bilo mogoče, te zapreke s tem, da so pri poučevanju občevali z mladino po potrebi zdaj v enem, zdaj v drugem jeziku, tako da njih pouk, kakor sem imel sam priliko se prepričati, ni bil brez vspeha, če ravno se ne more tajiti, da se niso otroci po tem učenem načrtu, ne gledé na druge učne predmete, niti slovenskega, niti nemškega jezika popolnoma naučevali.

Pa naj bo to, kakor hoče, v tej zadevi niso deželnemu šolskemu svetu dohajale nikake pritožbe, dokler ni mestni zastop v svoji seji 31. avgusta 1882 sklenil, naprositi deželni šolski svet, naj blagovoli ukazati:

1. V vseh razredih mestnih šol Ljubljanskih za dečke in deklice bodi slovenski jezik učni jezik za vse predmete.

2. Nemški jezik naj se na podlagi slovenskega materinega jezika začne s slovenskim učenim jezikom — poučevati v 3. razredu.

priziga v tvoji duši resno mile-misli, da se tudi v nji dani, kakor po temni noči, ko zlato solnce vzhaja izza meglenih hribov.

Tudi Gašparju so različne misli po glavi rojile. Ko je začel moliti, silile so mu vsakovrstne posvetne misli med prošnje očenaša, in ko je bil v posvetnih mislih, vsilila se mu je zopet med nje molitev. Tako se mu je že večkrat godilo, saj je iz skušnje vedel, da dijaška molitev ne spada med najpopolnše molitve, toraj se temu ni čudil, pa nekaj drugega se mu je čudno zdelo. Od kar je imel za seboj gimnazijska vrata, zdela se mu je bližnja bodočnost jasna in prijetna, kakor trudnemu popotniku bližnja vas, v kateri si hoče odpočiti. Gašpar si je to v lepi podobi pred oči stavil: Najpred slovesna nova maša, potem na videz revno, pa zadovoljno kaplansko življenje in zadej pismonoša z župnijskim dekretom. Zdaj pa se mu zdi, kakor bi bila ta lepa podoba zbrisana in jo mora z nova začeti risati. In ker mu ni bila molitev, ne njegove misli prav všeč, šel je iz cerkve, da bi svojega starega znanca obiskal in si veselega študenta v meniški kuti ogledal. „Bo pač glavó globoko povetil, oči v tla vpiral in od posta in trpljenja suh, kakor ktera izmed sedmero Faraonovih slokih krav; mesto veselih pesmi, ktere je bil kot dijak prepeval, bode zdaj z votlim glasom od smrti

O tem sklepu, ki je došel deželnemu šolskemu svetu dne 27. januarja 1883, izdalo je deželno šolsko oblastvo, potem ko je o njem še prej zaslišalo c. kr. mestni šolski svet, dne 9. junija 1883 na podlagi svojega sklepa z dne 4. istega meseca pod št. 447 razpis, s katerim je dovolilo, da se po nasvetu mestnega zastopa na javnih šolah mesta Ljubljanskega, začnši od šolskega leta 1883/84, vpelje slovenski jezik kot učni jezik za vse predmete, a ukazalo zajedno, da je začetkom istega šolskega leta, ako se dovolj otrok nemškega materinega jezika oglasi za sprejem v ljudsko šolo z nemškim učenim jezikom, skrbeti za to, da se koj ali ustanovi posebna taka ljudska šola, ali pa, da se ustanovijo paralelni razredi z nemškim učenim jezikom na že obstoječih javnih ljudskih šolah Ljubljanskih.

Besede tega razpisa, ki se je naznanil mestnemu šolskemu svetu in tudi mestnemu magistratu Ljubljanskemu, so razločne: ni bilo treba drugega, nego izpolniti jih, namreč razglasiti jih po mestu, povabiti starše, ki želijo pošiljati svoje otroke v nemško šolo, naj se oglašé za časa, in po številu teh otrok osnovati dotično deško in dekliško šolo, in vsega prepira bi bilo konec.

Naj tu še omenim, da je gospod minister za bogočastje in uk z razpisom 4. oktobra 1883, št. 17.774, gori omenjeni sklep deželne šolskega sveta, zadevajoč vpeljavo slovenskega kot učnega jezika v mestne šole s tem pristavkom vzel na znanje, da pričakuje še poročila, je li mesto Ljubljansko po izidu vpisovanja šolskih otrok že ustanovilo za leto 1883 in 1884 šolo z nemškim učenim jezikom.

Toda dne 25. oktobra 1883, toraj dolgo po pričetku šolskega leta došel je deželnemu šolskemu svetu dopis mestnega magistrata Ljubljanskega z dne 17. oktobra 1883, št. 13.490, s katerim je sicer naznanil, da je mestni zastop v svoji seji 28. avg. 1883 izrekel c. kr. deželnemu šolskemu svetu zahvalo za ugodno rešitev prevažnega vprašanja, zadevajočega vpeljavo slovenskega učnega jezika po vseh mestnih javnih ljudskih šolah, pričnši od začetka šolskega leta 1883/84; a mestni magistrat še omenil ni, ali se je med tem po besedah dotičnega razpisa deželne šolskega sveta z dne 9. junija 1883, št. 477, že kaj storilo za ustanovitev nemških ljudskih šol za mladino nemške narodnosti, ampak je le dalje naznanil, da je mestni zastop v isti seji izrekel, da nikar ne more pritrditi drugemu delu tega razpisa, vsled kterega bi se moral pričenjati pouk v nemščini kot učenem predmetu, kakor dosedaj, tako tudi v prihodnje že v drugem poluletti prvega razreda; kajti po mnenju mestnega zastopa ni mogoče, da znajo učenci že v prvem šolskem letu dobro brati in pisati v materinem jeziku, pod katerem pogojem samo bi se smel v zmislu čl. 7. razpisa deželne šolskega sveta z dne 8. oktobra 1870 pričenjati pouk tudi v nemškem jeziku kot učenem predmetu, marveč da je to mogoče še le v 3. razredu. Pristavil je mestni magistrat po sklepu mestnega zastopa prošnjo, naj blagovoli c. kr. deželni šolski svet vzeti to zadnjo zadevo še enkrat v pretres in jo ugodno rešiti.

Vsled te prošnje je c. kr. deželni šolski svet v seji 25. novembra 1883 sklenil, naj se izroči ta

govoril in pokoro pridigoval.“ Tako enako je premišljeval Gašpar, ko je v tesni vratarjevi sobici čakal prijatelja. Ta pa je prišel vesel in krepek ter se glasno nasmejalo, ko je zagledal Gašparja in se spomnil njegovih burk.

„Na tebe bi se bil pa gotovo najzadnje spomnil, ti stara sablja, ko bi bil premišljeval, kdo da me išče“, pozdravi menih in Gašparju roko podá. „Veseli mi, da te spet vidim in upam, da bova se danes dobro imela, saj še menda nisi vseh burk pozabil.“

Temu pozdravu se Gašpar jako čudi ter debelo gleda prijatelja v meniški obleki. „Glej ga no! mrmrá osupnjen Gašpar bolj za-se, ti si tudi v kuti vedno vesel Franeek, česar jaz nikakor ne morem umeti.“

„Da da, tega vi v svoji modrosti ne morete umeti, odgovori menih, ker mislite, da kdor kuto obleče, je takoj mračnjak brez veselja in svobode; človek, ki ne pozna več ljubezni, ampak le pekel in pogubljenje, za kterega še svet le obstoji zato, da ga zaničuje in sovraži, pod čigar stopinjami se trava suši in zemlja poka. Vi posvetnjaki ste vkljub svoji omiki pravi bedaki, ker ne morete verjeti, da ni manj nevarnega in bolj zadovoljnjšega človeka od pravega meniha.“

(Dalje prih.)

stvar v posvetovanje posebnemu odseku, sestavljenemu iz štirih svojih udov in še iz družih treh strokovnjakov, kateri odsek naj bi tudi prevdarjal, ali bi ne bilo morda umestno, da bi se to, kar bi se sklenilo gledé pouka v nemškem jeziku za Ljubljano, razširilo tudi na vse druge večrazredne šole v deželi s slovenskim učenim jezikom, v katerih se poučuje nemški jezik kot obligaten učen predmet.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. oktobra.

Notranje dežele.

Nemška „pravicoljubnost“ se nam v jako lepi luči kaže v Opavi na Šlezijem, in sme našemu deželnemu zboru, posebno pa c. kr. deželnemu šolskemu svetu za vzor služiti. Znano je, da v Šleziji živé tri narodnosti, namreč Nemci, Poljaki in Čehi. Prvih je blizo 50% tedaj polovica; drugih 30% in tretjih blizo 20% vsega prebivalstva. Le-ti poslednji imajo v Opavi svoje literalno društvo „Matica opavská“, ktera se je do šlezijskega deželne zbor obrnila za podporo ondašnje česke šole. Ko se je dotična uloga prečitala, predlagal je poročevalec, naj se mimo nje preide na dnevni red. Poslanec Sviezy jo je zagovarjal in dokazal krivico, ki bi se godila šlezijem Slovanom z odbitjem prošnje. Dr. Rossy je pobijal Sviezyjevo zagovarjanje, rekoč: V Opavi ni več nego 2300 Slovanov. Izmed teh sta le dva obrtnika, 1074 je delaveev, 538 je poslov, 571 pa pomočnikov in rokodelskih učencev! Krasno, prekrasno, kakor da bi ravno poslednji ne potrebovali poduka v jeziku njim razumljivem. Poslanec dr. Haase je rekel, da deželni zbor nikakor ne zastopa slovanskega stališča. Stariši dotičnih otrok naj vendar spredijo, kako silno da svoje otroke oškodujejo, ako jih ne pošiljajo v nemško šolo. Poslanec Müller je rekel, da je dotična prošnja ali ironija ali pa provokacija deželne zbor! In res se je prošnja za podporo česke šole v Opavi zavrgla z vsemi, proti tremi glasovi. Tako postopajo Nemci nasproti Slovanom. Kaj pa pri nas? Opava in Ljubljana ste si v narodnostem oziru ravno nasprotni. V Opavi imajo od Nemcev priznanih 2300 Slovanov, v Ljubljani imamo komaj toliko pravih Nemcev. Opavskim Slovanom se neče dati podpora za šolo, pri nas se Nemcem na ljubo kar od kraja vse šole ponemčijo. Ravnajmo se vendar po družih, saj drugače tuje radi posnemamo! Pa pustimo šalo. Privoščimo bližnjemu, kar mu gre in kar sami sebi želimo, pa ne bodimo toliko nespametni, da bi zaradi peščice tujcev lastnim otrokom celega mesta — dežele neznosno breme nakladali.

V *galiskem deželnem zboru* dokončal je šolski odsek razprave o zahtevah Rusinov in dolžnostih Poljakov gledé predavanja in učnega jezika po galiskih srednjih šolah, kakor smo nedavno na tem mestu obširneje o tistem govorili. Poročevalec je izvrstno pobijal razne pomisleke, ki so se tu pa tam od poljaške strani javili gledé vpeljave rusinščine po celi Galiciji in je rekel, da so Rusini nalašč svoje zahteve okrajšali na najmanjšo mero, kar jim je le mogoče bilo, samo da bi Poljakom priloznost ponudili skazati se, ali jim je tolikokrat že povdarjena pravicoljubnost in enakopravnost v resnici pri sreč, ali pa le na jeziku — toraj gola fraza. Načelnik šolskega odseka dr. Majer podal se je potem k cesarskemu namestniku, ki je vlado zastopal, kaj on ali bolje, kakošnih misli je v tej zadevi vlada. Cesarski namestnik pa je dejal, da nima še nikakih instrukcij od ministra, toraj ne vé, kako naj bi se obnašal. Vsled tega, in ker je namestnik rekel, da bo že morda prav kmalo v ministerstvu samem o tem govorjenje, rekel je šolski odsek, da je svojo nalogo dokončal in naj se deželni odbor pooblasti zadevo natančno preiskavati in ob svojem času o tem deželnemu zboru poročati. Kaj je vsega tega trega? Rusinom, katerih ni dosti manj, kakor Poljakov in so večinoma po iztočni Galiciji naseljeni, spodobijo se javne pravice in jim jih morajo Poljaki pripoznati, ako hočejo pravični biti, kajti Rusinov je po iztočni Galiciji 76%, Poljakov 20%; po zapadnih krajih je pa ravno narobe, ondi je pa namreč 86% Poljakov in le 4% Rusinov.

Ko se je v *hrvaškem deželnem zboru* pretekli teden bral načrt adrese Starčevićeve stranke, pobrali so jo narodni poslanci na demonstrativen način iz zbornice, kamor so se še le povrnili, ko je bilo dotično branje pri kraju. Sploh so se pa narodni poslanci o tistem Starčevićem načrtu adrese tako izrazili, da ni, da bi se o njem v deželnem zboru dogovarjalo. Pisan je neki silno robato in popolnoma sposoben, da pripravi Hrvaško v veliko nesrečo. Jezik in vsebina sta veleizdajška in za kralja naravnost razžaljava. Vsled tega ni še bilo ondi adrese debate. Zmerni narodni krogi Starčeviću svetujejo, naj stranka kritični načrt adrese sama umakne, da se ne bo zopet kak škandal napravil.

Ogri se odločno branijo, da bi svoj delež dali za zopetno oživljenje Josipinske akademije na Dunaji, kjer naj bi se vojaški zdravniki izgoje-

vali. Ogri pravijo, da dokler sami nimajo vstanovljene tretje univerze pod krono sv. Štefana, ne morejo niti kraljarja dati za razširjanje avstrijskih velikih šol na Dunaji. Da vojska ne bo gledé zdravnikov na škodi, podeli naj se medecincem državne stipendije po 300 ali 400 gld., ktere naj se v poslednjem letu povišajo na 600 gld. Kar se tiče vojaške izobrazbe dotičnih aspirantov, naj se v poslednjem letu za nje vpelje poseben kurs. Ogerska si bo napravila lastno zdravniško veliko šolo, kjer bo izgojevala svoje zdravnike; s taistimi bo lahko armadi, državi in učenosti koristila. — Tudi iz Dunaja čujejo se vesti, da bo misel o zopetnem oživiljenji Josipinišča v resnici po vodi splavala, ker se ji menda od mnogih strani zapreke stavijo.

V ogerskem državnem zboru prijeli so prvega ministra nekteri poslanci, posebno pa grof Aponyi, da naj pové, kako on misli, **ali bo vojska ali mir?** Povod tej interpelaciji je bilo napačno tolmačenje ogerskega adresnega načrta, kjer se ni z nobeno besedico omenjal zadržaj naše države proti Rusiji in so iz tega Dunajski židje sklepali, da razmere med Dunajem in Petrogradom niso ravno take, kakor je svet po Skiernieviškem shodu o njih sodil. Nato Tisza odgovarja: „Tudi če bi me ne bili vprašali, bi Vam bil razložil položaj, kakoršen je sedaj med nami in Rusi. Toliko Vam povem, da so tudi ruski koraki tako obrnjeni, da se bo mir na vsak način ohranil, kajti Rus je pristopivši kot tretji v zvezo prijateljstva avstro-nemškega rekel: „tudi jaz si hočem z Vama vred prizadevati, da bomo na podlagi dosedanjih odnosajev tudi zanaprej ohranili mir Evropi“. Avstro-nemška zveza, ki je sedaj tudi še po ruski prijaznosti vtrjena ima toraj le ta namen, da bi se mir ohranil in vsled tega povsod, toraj tudi na Ruskem se gleda na prijazne in dobre razmere. V tem oziru spremenile so se tudi naše razmere proti Rusom; iz sovraštva in mržnje morala je nastati prijaznost, kajti prijatelj mojega prijatelja meni ne more biti sovražnik. Z Nemci smo v največjem prijateljstvu, toraj moramo vsled tega tudi z Rusi biti in le iz stališča avstro-nemške prijaznosti dajo se razmere med Ogersko in Rusijo prav razumeti.“ Tako je rekel Tisza in njemu se že sme verjeti, da bo mir, kajti on to reč razume, ker je v politiki strokovnjak prve vrste. Sicer pa cela zadeva o ohranjenji evropskega miru, ni nič več nova, temveč jo že vrabejo po strehah čivkajo. Verjetna je sedaj le toliko bolj postala, ker se je eden prvih državnikov, minister sam jasno in določno o njej izrekel.

Vnanje države.

Rusija se odločno zabranjuje proti sumničanju kakor bi skušala odpraviti zaprte morske ožine po Bosporu in po Dardanelah. Ravno narobe, pravi Rusija, mi moramo še le na to gledati, da nam jih Turčija še le kolikor mogoče vtrdi in pojstri, kajti mi ne moremo v črnem morji tolikošnega brodovja vzdržavati, da bi bilo vsakemu sovražnemu napadu kos. Če nas pa Turčija pred takojšnjim po svojih dobro vtrjenih morskih ožinah sama brani, se nam pa ni nobenega napada bati. Je že mogoče, da bi bile Rusiji še bolj vtrjene ožine v Dardanelah in ob Bosporu še ljubše, kakor so ji sedanje; nikdo nas ne bo prepričal, da bi v svoji oblasti dotične trdnjave še rajši imela, kakor pa da si mora za vsak vojni parnik posebej dovoljenja pri Turcih prositi, preden sme z barko v črno morje. Da pa bi Turčija omenjene ožine Rusiji na ljubo vtrdila, gotovo ne bode nikdo verjel in tudi Rusija tega ne pričakuje.

Štiri tisoč mož zahteva francoski admiral Courbet, da bi se mu v **Tonkin** poslali, ako noče vsega do sedaj pridobljenega tvegati. Od francoskih kamor bode odvisno, ali pojdejo vojaki ali ne. Minister Ferry bi mu jih neizrečeno rad poslal, toda ne vé odkod bi jih vzel, kajti vojni minister pravi, da mu jih od deželne stalne armade ne more dati, ako noče oškodovati napravljenega vojnega reda. Pomorski minister pa nima nikakih vojakov na razpolaganje, da bi jih tje kaj poslal. Ker bode pomoč za ohranitev in vtrditev pridobljenega morala biti, jim družega ne bo kazalo, kakor nekaj afrikancev in nekaj batalijonov lovev tje kaj poslati.

Komisija v Washingtonu za določitev **skupnega meridijskega** ali poludnevnika odločila se je pri dotični konferenci za poludnevnik Greenwichski. Dalje so ondi sklenili, da se vpelje v mednarodnem življenji in prometu na podlagi skupnega poludnevnikarja skupen prometni dan, ki se bo pričel ob polnoči v Greenwichu in bode trajal zopet do druge polnoči v eno mer, ne da bi se opoldne, ko dvanajst odbije, zopet pri eni začelo šteti; novi mednarodni dan imel bo 24 ur, ki se bodo od polnoči do polnoči šteli. Vsled tega bo mogoče ure celega sveta enakomerno vrediti, ker se ne bodo več po poludnevniku svojega kraja, toraj ne več po solncu ravnale, temveč vse po Greenwichu. Tako se bo zgodilo, da bomo pri nas že zdavnej blizu 80 minut popoldne imeli, ko bo v Greenwichu pravo opoldne, če tudi bo ura tu in tam dvanajst kazala. Čem več bo od Greenwicha (na Angleškem pri Londonu) kak kraj oddaljen proti izhodu ali zahodu, temvečja bo razlika med solničnim stališčem ali pravim poldnevom, in onim, ki ga bo ura, po Greenwichski vravnana, kazala. Za javni promet bilo bi to silno dobrodošla novotarija, ker železnicam, ki so med saboj v sklepu, bi ne bilo treba računati z raznimi časi gledé pri-

hoda in odhoda vlakov. Tako n. pr. sedaj le v Avstriji računijo železnice čas po razni legi, kjer so napeljane, ali po Prazkem, ali po Budapeštanskem, ali po Rinskem ali pa po Monakovskem času. Vse to potem odpade.

Angleška „Pall Mall Gazette“ vlado že zopet brez usmiljenja obdeluje zaradi slabega stanja **angleškega vojnega brodovja**. Sedaj je ravno tisti čas, ko angleški admirali vsako leto pregledujejo angleško veliko vojno luko Portsmouth in ondi stojéče vojno brodovje. „Pall Mall Gazette“ pravi, da so za Angleško zunanje razmere jako nevarne, toraj naj se vlada podvzga in svoje oko na zastarelo brodovje obrne, če ne bo ob prvi priložnosti doživela, da bo francoski Sedan igrača v pravem pomenu besede proti polomu, ki s sedanjim brodovjem Angležev na morji čaka. Od kar stoji kraljestvo velikobritansko, ni bilo taisto še v taki nevarnosti, kakor ravno sedaj. Ravno takrat, ko bo sovražnik angleško brodovje razdeval, postal bo angleški otok obkoljena trdnjava, v kateri bo 30.000.000 prebivalcev, ki niso vojaki, po kruhu upilo. Ako je vladi blagor domovine res pri srcu, naj dene vse drugo na stran in naj se preosnove brodovja poprime; kajti vse drugo so marnje proti temu vprašani. — Pravijo, da kar se mnogo govori, je rado res. O slabem stanji angleškega vojnega brodovja se je posebno letos že toliko pisalo in se je taisto z brodovjem drugih velesil na morji primerjalo, da se nam prav vrjetno zdi, kar piše „Pall Mall Gazette“. Da je morda tu pa tam nekoliko preveč črnega, je vzrok prevneta domovinska ljubezen (ali pa sovražstvo do dotične vlade), ki je časniku omenjeni članek narekovala, kar je pa v takih slučajih vedno boljše več, kakor manj. Francozi bi morda ne bili Sedana doživeli, ko bi bili njihovi vojskovodje prav podučeni o francoski armadi.

Dobrota je sirota! To ne le v Evropi, temveč tudi v **južni Africi**, kjer so si Angleži s Transvalci navskriž prišli, da si z orožjem žugajo. Transval je bila pred letom 1877 republika; tistikrat so si ga pa Angleži podvrgli, toda ne s pravim vspehom. Ni še dolgo, ko so ga morali zopet za samostalno republiko priznati, kar jim je Gladstone več iz človekoljubja, kakor pa iz političnih vzrokov dovolil, če tudi je imel ob transvalskih mejah nakopičeno angleško vojsko, kateri bi bila le ena beseda po telefonični žici zadostovala, da bi jo bila razpršila po celnem Transvalu. Gladstone pa tega ni hotel, temveč je, kar je pri Angležu izvanredno, nesebično z njimi ravnal. Odpustil jim je celo veliko svoto vojne odškodnine, katero so bili Bojerci dolžni Angležem; dovolil jim je cesto, daleč v notranje pokrajine srednje afrikanse raztezajoče se. Vse to dal jim je Gladstone s pogoji, da bi mu ondi angleške naselbine varovali škodo. — Mož se je zmotil. Po Transvalu jela se je zbirati sodrga obstoječa iz angleških vojaških begunov, drugih uhajalcev; ta je vdarila v deželo Bečuana, ki je pod angleškim pokroviteljstvom, ter je ondi potokla, pomorila in oropala, kar ji je ravno živega pod roke prišlo. Glavarja Montsioja je pregnala, angleškega redarskega častnika je pa umorila. Transvalska vlada pravi, da ne more nič za to, če se v njeni deželi roparske zadrage snujejo, ker nima zadosti moči, da bi jih zatirala. Ji bodo pa Angleži pokazali, kako se to napravi. Tudi zaradi tega jo bodo prijeli, zakaj je glavarja Montsioja z goljufijo, deloma pa tudi s silo na to pripravila, da ji je prepustil svojo deželo Bečuano, iz ktere ga je druhal ravnokar pregnala. Dotična pogodba proglasila se bo za neveljavno in Bečuana bo zopet sama svoja dežela, Montsioja pa glavar v nji pod angleškim pokroviteljstvom, dokler ga zopet Bojerci ne prepodé.

Izvirni dopisi.

Iz Weissenfelsa, 19. oktobra. Danes smo imeli tu kaj žalosten pogreb. Pokopali smo človeka, o katerem nič družega ne vemo, kakor da je bil ženskega spola. Predvčerajšnjem so pri lovu našli v neki drči pod Manhartom popolno slečeno žensko truplo, ki je saj že mesec dni ondi ležalo in danes smo jo na našem pokopališču izročili materi zemlji. Komisija je mogla konstatirati samo, da glava ni poškodovana. Divje ptice so ji oči izkljuvale in tudi nektare mehkeje dele do kosti oglodale. Sodi se, da je bila še mlada, ker je imela lepe bele zobe, le enega ji je spredaj manjkalo. Lasje so bili črni in kratki. Na vratu je imela koščen križec, malo svetinjico in lesen klinček z večimi zarezi. Nekteri mislijo, da je bila neka neumna dekla, doma od Bovea ali tam nekje, ki je okoli Malega Šmarna hodila po onem gojzdu. Danes se je pa nekdo iz Pontasla oglasil, da utegne biti, sodeč po kratkih laseh, njegova nečakinja, doma menda iz Ježice, ki se že kacic šest tednov pogreša. Je-li vzrok smrti bila zmešanost ali hudodelstvo, nihče ne vé.

Iz Trsta, 20. oktobra. Minulo noč umrl je po dolgotrajnem bolehanju kapiteljski prošt dr. Jos. Schneider, star 72 let. V njem zgnubila je Tržaška

škofija svojega najboljšega duhovnika, odličnega po redki učenosti in izbornih krepostih, vnetega in neumorno delavnega za izveličanje duš, milega očeta ubogim. Ranjki je spisal več knjig in v raznih katoliških časnikih mnogo sestavkov podučnega in pobožnega obsega. Komu je neznana njegova „Eusebia“? — Vsa škofija žaluje ob mrtvaškem odru moža, ki smo ga vsi občudovali, spoštovali in ljubili. R. I. P.

Iz Celovca, 19. oktobra. (Katoliško vseučilišče v Solnogradu in Slovenci.) Predlog, naj se vstanovi v Solnogradu, „nemškem Rimu“, katoliško vseučilišče, mi je jako po volji. V narodnem oziru sicer Slovencem morda ne bo koristilo, vendar pa je važno zavoljo splošne odgoje naše avstrijske mladine. Po drugih univerzah je le preveč vkoreninjen brezverski duh. Da bi Slovenci dobili svoje lastne visoke šole, ni še kmalo upati. Če se pa že morajo izgojevati na nemških visokih šolah, je vendar bolje, da se goji na takih, kjer si ohranijo vsaj zlati biser sv. vere!

Katoliško vseučilišče se pobija s tem, da „mora véda biti prosta“. V deželnem zboru gorenjeavstrijskem je celó nekdo rekel, da se sv. vera ne vjema z današnjo „védo“. Takih misli so liberalci sploh. Ta je pa bosa. Kristus je rekel: „Jaz sem pot, resnica in življenje“. Vse, kar je On učil, je resnica; in če učenjaki kaj družega učijo, potem so oni v zmoti! Učenjaki so že marsikaj trdili in učili, kar ni bilo res. Tudi dva nista enih misli, vsak svoje trdi. Kje je potem resnica? V sv. katoliški veri, katero razni krivoverci in brezverci pobijajo že 1883 let, pa vse njih krive vere in krivi nauki so bili premagani z „uma svitlim mečem“, in razodevanje se je zmirom še pokazalo, da je to res, kar mi verujemo. Zeló razširjeno je krivo mnenje, da je vera kaj družega, in vednost zopet kaj družega. In, še med pravovernimi se nahajajo taki, ki se vednosti in učenosti bojijo, ter mislijo, da je ta veri nevarna. Taki imajo le slabo vero, ali pa so slabo v tej točki podučeni. Kdor pa trdno veruje ter je temeljito podučen, je prepričan, da prava vednost nikdar ne more v nasprotje stopiti z vero. Kdor resnico išče s pravim srcem, ta jo bo našel; on se bo prepričal, da vsi učenjaki naše vere ne morejo ne podreti, ne nadomestiti s čim boljším.

Je pa tudi druga, satanova učenost in vednost n. svetu. Ta si vse prizadeva, da bi ovrгла Kristusove nauke. Ona ne išče resnice, ampak ona išče le navideznih dokazov, s katerimi bi vero osmešila in podrla.

In ravno te hudobne vednosti je dandanes toliko na svetu, posebno med izobraženimi, da si moramo srčno želeti katoliške univerze, ktera se bo z umom in učenimi dokazi borila proti neveri in krivim veram. Če se povdarja, da „naj bo véda prosta“, dobro; potem naj se tudi katoličanom dovoli prostor in vseučilišče, kjer se bo kovalo duševno orožje za brambo svete vere.

Moja misel in želja je tedaj, naj bi tudi Slovenci kaj pripomogli, da se katoliška univerza v Solnogradu vstanovi!

Morda se bo dalo celó v narodnem oziru kaj doseči. Nemški katoliki so nam bili vedno bolj pravični, nego liberalci. Če bodo Slovenci novo katoliško vseučilišče zdatno podpirali, in če se tam znajde zadostno število slovenskih dijakov, kdo vé, če se ne bo dala doseči kaka slovenska stolica? Prej ko v Gradcu ali na Dunaji! Katoliški Slovenci, prevdarite si to!

Domače novice.

(Duhovske spremembe v Ljubljanski škofiji.) Č. g. Valentin Klobus, doslej na Vojskem, gre za farnega oskrbnika v Godoviče; č. g. Janez Hudovernik v Podbrezje; č. g. Franc Gregori pa na Breznico za duhovnega pomočnika. Č. g. Alojzij Bobek, kaplan v Šent-Jurji pri Svibnjem, in č. g. France Avguštin, kaplan v Šent-Janžu, ostaneta vsakteri na svojem mestu.

(Pogreb ranjcega o. Andreja Kržičiča) bil je jako dostojen. Vodil ga je premilostni prošt g. J. Zupan v mitri z velikim spremstvom očetov Frančiškanov in bogoslovcev, kateri so v cerkvah, med potjo in na grobu ginljivo peli. Trugo z mnogimi venci so nosili in poleg svetili stražniki iz posilne delavnice, kjer je bil ranjki 18 let duhovni pastir, kar je vse hvale vredno in se je v občinstvu do-

padljivo pripoznavalo. Vsaj si je ranjki prav na teh potih o grdem vremenu naklonil bolezen, ktera ga je naposled spravila pod zemljo. Pred rakvo ste za sprevodnim križem ponašali se čedni zastavi družbe rokodelske pa katoliške; za njo pa se je za sorodniki vrstilo premnogo duhovnov s preč. kapteljskim vikarjem dr. Pavkarjem na čelu, tudi z dežele, in ne duhovnov, celó iz viših stanov, iz meščanstva in drugega občinstva, v spričevanja, kako priljubljen je bil ranjki — roj. 28. sept. 1826 v Rakitni, slovesno obljubo storil l. 1852, novo mašo pel l. 1854 — s svojo prostodušnostjo v vseh krogih. Posebno ginljivo je bilo videti z osamljenim g. katehetom Antonom korakati preč. msg. nunskega Očeta, kateri so nedavno jednako zgubili priljubljenega brata Antona. Občno sočutje bodi njima v zasluženem tolažbo!

Izvrševalni narodni odbor, ki bo imel nalogo bodoče volitve za državni zbor voditi, sestavlja se je na 17. t. m. iz naslednjih gospodov narodnih poslancev, kakor so gg.: dr. Bleiweis, Grasselli, Klun, Murnik, dr. Poklukar, Svetec, Šuklje, dr. Vošnjak in Robič.

(Dijaško štipendijo) za tehnike razpisuje vodstvo kranjske hranilnice. Taista znaša 157 gld, 50 kr. Prošnje naj se vlagajo do 20. novembra 1884 na omenjeno ravnateljstvo.

(Obligacije) kranjske zemljiščne odveze žrebale se bodo na zadnji dan tega meseca dopoldne ob 10. uri v deželni dvorci v Ljubljani. To žrebanje bo 58. po svojem redu.

(Vojaško.) Polkovnik g. Oton Fux domačega pešpolka baron Kuhn št. 17 postal je polkovnik-brigadir in zapovednik 48. pešbrigade v Brzezovem na Gališkem, kamor se bo jako priljubljeni g. polkovnik podal. Kakor čujemo se bode nerad ločil od priljubljenega mu 17. pešpolka, kjer so ga vojaki kot svojega očeta ljubili in spoštovali.

(Cvetje z vrtov sv. Frančiška.) ktero sedaj javno vrejuje P. Stanislav Škrabec, kajti P. Evstahij Ozimek se je preselil v samostan Ljubljanski, ima v zadnjem 10. zv. let. V. na zavitku pričetno kritično presojevanje slovenskih knjig, kar mu utegne mimo prejšnjih jezikoslovnih preiskovanj biti v mnogo večje zasluženje. Po obcnem uvodu presojuje knjigo: „Sveti Frančišek vtemelitelj III. spokornega reda“. Molitvenik zlasti za tretjerednike. Sostavil Fr. S. Bezjak. V Ptuji 1883. Dobiva se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani. — Na to obzodbo obračamo pozornost dotičnikov. — Pač res je zadnji čas, da se slovenske tudi pobožne knjige začno presojevati razumno, da občinstvo vé, kaj je pravo in kaj je zanikarno. To je gotov napredek v našem slovstvu.

(Letošnji klobuki.) Cekin bi smel obljubiti tistemu za klobuk, kdor mi ga pokaže, kakošen da je letos v modi. To velja tako o moških, kakor tudi o ženskih klobukih. Latinec pravi: quot capita tot sensus (kolikor glav, toliko misli), mi bi pa z dobro vestjo lahko rekli: „Kolikor glav, toliko raznih klobukov, kar posebno o ženskem pokrivalu velja. Mnogo je bilo v nedeljo v „Zvezdi“ in „pod Tivoli“ odličnega sveta Evinega zaroda, a ne dveh nisi videl, razun če ste bili slučajno sestrji, da bi bili vsaj nekoliko slična klobuka imeli. Nekaj se jih je vrglo nad lovsko modo in nosijo visoke lovske klobuke s krivci in hudomušna mladost je v nedeljo v „Zvezdi“ že pomilovala srnjake, ki jih bodo ti najnovejši „lovci“ postrelili. Nam moškim pa hočejo po vsi sili natakiniti volnene klobuke po sestavi prof. Jägra, ti-stega, ki je bil v laseh dušo našel, ob enem pa tudi izumel, kako dá se da duša preparirate blizo na tak način, kakor kisle kumare. Vse in vsake vrste klobuke vidiš lahko ob sedanjem času, od širokokrajnika, s katerim se slikarji in taki radi ponašajo, ki še le biti hočejo, pa do cilindra, od špehastega „Bruseljca“ do mehkega „Jägra“ — čikuža pa ni več! Zgubil se je, kakor bi ga bila burja odnesla. Od kar ga je „Sokol“ penzioniral, se mu je Ljubljana zamerila, in šel je po svetu — Bog vé kam.

(Grozen strah) napadel je v nedeljo zvečer obiskovalce gledišča v Pulji. Opera je bila ravno dokončana in tudi že dobri dve tretjini ljudi zunaj, ko se po gledišči raznese glas, da gori! Vsi, kar je še v gledišči stalo ljudi, zagnali so se proti izhodoma, kjer se je več ljudi v silni gneči pretisnilo. Le gasilcem se je zahvaliti, ki so ljudi takoj pogovorili, da ni ognja, da se ni kaka večja nesreča zgodila.

Razne reči.

— V Parizu so prijeli igralca, ki je pri igri goljufal, kar je menda ondi veliko hrušča napravilo. Naj pridejo v Ljubljano; tukaj lahko zasačijo celo bando, ki se od tega živi in lepo oblači kakor kak baron. Sicer pa tudi v Parizu tisti goljuf ni bil edini, temveč ima še toliko tovarišev med velikimi gospodi kakor tudi med fakini in postopači, da bi jih v Parizu vseh h krati še zapreti ne mogli, ker bi jim prostora zmanjkalo.

— Na čast usmiljenim sestrám. Ko je pred nekoliko dnevi zbolela žena pruskega prince Viljema, ki je protestant, ni poklicala protestantovskih diakonisinj, da bi ji stregle, ampak dve katoliški usmiljeni sestri. Tako vedó ceniti protestantje prednost onih usmiljenih sester, ki imajo med katoliškimi Slovenci toliko nestrpnih nasprotnikov. Ali ni to narobe svet!

— Prelepo fatomorgano so videli 24. m. m. v Tunisu v oazi (ali zelenici) Lanodo-Marbo. Domačini, kakor tudi nekteri francoski potniki, ki so bili ravno na zelenici, so zagledali okoli poldne komaj kakih 200 sežnjeval oddaljeno evropsko mesto z mostom, po katerem so ravno korakali vojaki. Prikazen je trpela kakih 10 minut, na kar je zginila v zraku.

— Vzorna občina. Jezuit Belz, doma na Hesenškem, kterege je pa kulturni boj pregnal iz domovine, deluje zdaj kot misijonar v Kahari v vzhodni Indiji. V pismu, ki ga je poslal v Evropo, pripoveduje, kako dobre so njegove na novo spreobrnjene ovčice. Občina, ktero oskrbuje, ima 3000 katoličanov, pa lansko leto je bilo obhajanih 9789 oseb, v mesecu oktobru pa še posebej 1035. Ako pomislimo, da je bilo med onimi 3000 prebivalci vsaj četrtino malih otrok, vemo, kako pogosto pristopajo ondi odrasli k mizi Gospodovi. Kakor ima vsaka stvar dvojno lice, dobro in slabo, tako ga ima tudi kulturni boj. Res je preganjanje katoličanov na Nemškem vsekaló cerkvi globoke, še zdaj zevajoče rane, a storilo je tudi veliko dobrega, kar se je pa zgodilo seveda zoper voljo „junaških“ kulturnih bojevalcev. Veliko versko zavest, vnemo in odločnost nemških katoličanov, kateri se čudi ves svet, rodil ali vsaj vrdil je nehoté „Kulturkampf“. Da so se z Nemškega pregnani redovi podali v daljne paganske dežele oznanovat Križanega, in da so nastale v vroči Afriki in velikanskih azijskih pokrajinah cvetoče katoliške občine, storil je nehoté tudi „Kulturkampf“. Tu se kaže, da Bog vse prav obrne, tudi krivice in hudobije ljudi so mu povod, da rosi toliko obilneje svoje darí in milosti nad nesrečni Adamovi rod!

Telegrami.

Dunaj, 21. oktobra. Cesarjevič Rudolf povrní se je danes zjutraj z Nemškega. Japansko poslaníštvo prišlo je semkaj iz Berolina in se hoče podučiti o avstrijski vojni osnovi. Taisto obstoji iz vojnega ministra, poštnega ministra, dveh generalov, petero polkovnikov in čvetero častnikov.

Zagreb, 21. oktobra. V začetku deželnega zbora napravili so Starčevićanci hud ropot. Predsednik je predlagal, da naj se vsi tisti poslanci izključijo iz deželnega zbora, ki mir kalé in njegovo delovanje ovirajo, ter je takoj na tisto sejo zaključil.

Budapešt, 21. oktobra. Imunitetni odsek sklenil je na zahtevanje sodnega dvora poslanca Verhovaja zaradi izneverjenja in poslanca Szalaya pa zaradi dvoboja izročiti sodniji.

Bruselj, 21. oktobra. V Mehelnu so imeli občinske volitve. Ko so volitve dokončali, so pa zvečer rogoviliti jeli. Meščanska garda morala je za orožje prijeti in je do zjutraj v službi ostala. Ob tej priložnosti framasoni niso pozabili pri raznih katoličanih oken pobiti. Zaprli so 17 razsajačev.

Moskva, 20. oktobra. Nemško gledišče je pogorelo, z njim vred pa tudi 364 štacun na Solodovnikoví pasaži. Škode je za deset milijonov rubljev.

London, 21. oktobra. Angleška in Amerika sprejeli ste povabilo na Kongo-konferenco v Berlin. Turčije ne bo nihče zastopal.

Tu je l.

19. oktobra.

Pri **Malté**: Miroslav Schlesinger, trg. pot., z Dunaja. — Hugon Hoffmann, c. k. stotnik, s soprogo, iz Vel. Varadina. — Dr. Ljudevit Färber, c. k. voj. zdravnik, z družino, iz Arada. Pri **Stonu**: Bernard Frankl, trg. pot., z Dunaja. — Alojzij Pallat, inženir, iz Skola. — Rud. Bratschko, not. kandidat, iz Kočevja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Janez Krajnc, koncipient, iz Maribora. — Jakob Sel, posostnik, iz Maribora.

Pri **Avstrijskem caru**: Julij Moll, konditor, iz Ljubljane.

Umrli so:

18. okt. Rudolf Tümerer, šolar, 12 let, sv. Petra cesta št. 5, jetika. — Amalija Jerman, delavčeva hči, 8 dni, Tržaška cesta št. 19, božjast. — O. Andrej Kržič, frančiškanski mašnik, 58 let, Marijin trg št. 5, pljučnica.

19. okt. Helena Cisaí, kuharica, 60 let, Turjaški trg št. 1, vsled razspridenja krvi. — Marija Šavs, črevljarjeva hči, 10 mes., Opekarska cesta št. 7, božjast.

V bolnišnici:

18. okt. Mihael Rihar, gosač, 80 let, Marasmus senilis. — Franca Babič, gostija, 42 let, oslabljenje moči.

Eksekutivne dražbe.

31. okt. 1. e. džb. pos. Anton Ženko iz Topole, 1152 gl. Bistrica. — 1. e. džb. pos. Jakob Žakelj iz Horjula, 160 gl. Vrhnika. — 1. e. džb. pos. Jožef Bonač iz Zgornje Brezovice, 2195 gl. Vrhnika. — Relicitačija pos. Ivo Sterimski iz Vidošič, 551 gl. Metlika.

5. novembra. 1. e. džb. pos. Jožef Levstek iz Preske, 722 gl. Kočevje.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

21. oktobra.

Papirna renta po 100 gld.	80 gl.	95 kr.
Sreberna	82	05
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103	05
Papirna renta, davka prosta	95	95
Akcije avstr.-ogerske banke	859	—
Kreditne akcijske	286	70
London	121	95
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	78
Francoški napoleond.	9	69
Nemške marke	59	85

Od 20. oktobra.

Ogerska zlata renta 6%	123 gl.	— kr.
„ „ 4%	93	30
„ papirna renta 5%	88	85
Akcijske anglo-avstr. banke	200 gld.	105
„ Landerbanke	102	80
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	566	—
„ državne železnice	302	—
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	214	25
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	124
4% „ „ 1860	500	135
Državne srečke iz l. 1864	100	173
4% „ „ 1864	50	171
Kreditne srečke	100	178
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	18
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	109	50
„ Ferdinandove sev.	105	25
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	50

Prisrčno zahvalo

izrekam v svojem in svojih sorodnikov imenu vsim prijateljem in znaneem za obilne molitve, za milo sočutje ter za vse, kar so skazali mojemu nepozabljivemu bratu P. Andreju bolnemu in mrtvemu. Posebej pa se še zahvalim prečast. g. P. gvardijanu in preč. sobratom njegovim za tako ljubeznjivo postrežbo, za tako obilno tolažbo in zdravniško pomoč v hudi bolezni; milost. g. proštu J. Zupanu, slavn. oskrbníštvu e. kr. deželne posilne delavnice, gospodom pevceem bogosloveem, katoliški družbi, družbi rokodelskih pomočnikov in obilnemu občinstvu za tako ginljivo pogrebno slovo. S to svojo toplo zahvalo za toliko tolažbo v prebitki zgubi pa sklepam prošnjo, naj se ga še dalje v molitvah spominjajo!

Anton Kržič.

Za mesec listopad

posebno priporočamo naslednjo knjigo:

Pomoč dušam v vicah

ali

premišljevanja in molitve za naše ljube ranjke.

Po P. St. Dosenbach-u S. J.

poslovenil

P. Hrisógon M.

Cena: trdo vezano 55 kr., v pol usnji 70 kr. v usnji 75 kr., z zlato obrezo 1 gold. 10 kr. Kdor naroči 12 iztisov dobi 13. iztis prosto.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Poli-tura

(11) za mobi-
lije,

ktere se lahko vsakdo posluži, da si zlika svoje stare mobilije, ki se že po prvem likanju svetijo kakor nove. Cena za vsako steklenico l gl. 20 kr. proti poštnem povzetji razpošilja

L. Epstein,
Wien, IV., Getreidemarkt 17.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.